

En klasse for sig

Balram var en landsbydreng fra de mørkeste egne af Indien. Hans far var rickshaw-wallah, hans mor døde af tuberkulose og selv blev han taget ud af skolen for at arbejde i en chai-shop. Her knuste han kul dagen lang, tørrede borde af, og drømte om at undslippe "The Darkness", som han kaldte landsbyen. Men en dag, med en blanding af held, smiger og spytslikkeri, fik han hyre som chauffør for godsejerens søn og hans kone, "Pinky Madam". Hans første skridt ud af mørket var taget, hans næste skete på bekostning af godsejerens førstechauffør, Ram Persad, der kørte rundt i chefens lidt større Honda.

For Balram var snu. Han undrede sig over at Ram pludselig snittede løg tidligt om morgenen, men ikke spiste med de andre i løbet af dagen. Og hvorfor lugtede han pludselig fælt ud af munden og drog ind til landsbyen før solen stod op? Balram fulgte efter ham, og så Ram snige sig ind i en moské. Erkendelsen ramte ham som et lyn. Det var Ramadan, og Ram var muslim, der udgav sig for at være hindu. En ny port mod lyset åbenbarede sig. Godsejeren, der fælles arbejdsgiver, hadede muslimer.

Tidlig næste morgen stod Balram klar, da Ram trådte ud af moskeen. Han vinkede til ham, og Ram/Mohammed vidste, at løbet var kørt. Samme aften indtog Balram førstechaufførens gode sengeplads, mens hans tidligere kollega pakkede sin taske. Balram følte en snert af skyld og "en del af mig ønskede at undskylde, tilgiv mig broder... jeg vendte mig om, pruttede og faldt i søvn".

Næste dag fuldendte Balram sin sociale opstigning, og trynede den nepalesiske vagt, som kendte til Rams hemmelighed. Balram overtog hans nye uniform og blev kongen af tyendet, med "varm nepalesisk te og smørkiks serveret hver morgen på det fineste porcelæn". Da godsejerens søn og Pinky Madam kort efter

flyttede til Delhi, var Balram selvskrevet som deres chauffør. Endda i den store Honda. Endelig havde han undsluppet "The Darkness".

Og således fortsatte historien om Balrams stræben mod "lyset". Med lige dele snyd og bedrag, charme og smiger og et enkelt mord, blev han herre i eget hus. Han fik sit eget taxaselskab. Det er hér historien slutter (og starter), på et stort kontor i Bangalore, siddende ved sit skrivebord under en prangende lysekrone. Det er historien om den hvide tiger, der skiller sig ud fra mængden, eneren med det særlige talent, et farligt dyr, en mønsterbryder.

Historien er hentet fra den prisbelønnede bog "White Tiger" af Aravind Adiga. Det er en krads og kynisk kommentar til det moderne Indien, og al den hype, der følger i fortællingen om demokrati, høje vækstrater og software-revolution. Men det er også en beskrivelse af den benhårde og brutale kamp, der venter alle, der ønsker at frigøre sig fra "The Darkness" og blive en del af middelklassen. Balram bemærker, at man skal være villig til at ofre sin familie i den kamp, se den "jagtet, tævet og brændt ihjel af herrefolket, hvis man skal bryde ud af andedammen."[\[1\]](#) Måske sat på spidsen, men sikkert en del af virkeligheden for de millioner af enlige unge mænd og kvinder, der forlader landsbyen i jagten på et bedre liv i storbyen.

Og dermed handler "Den hvide tiger" også om de store, sociale forskydninger, der sker i Indien lige nu. Om bevægelsen fra land til by, om opgøret med gamle magtstrukturer, om underklassens drøm om et bedre liv, utyngtet af fortidens fatalisme. Som Balram siger: "Der er ikke længere tusindvis af kaster, der er kun to; mænd med store maver og mænd med små maver". Balram symboliserer den aspirerende middelklasse, med alle deres dyder og skyggesider: Deres målrettede flid, deres jagt på status, der evne til at se frem, og aldrig tilbage.

Fremkomsten af den ny indiske middelklasse udgør én af de helt

centrale tendenser i det moderne Indien. I vestlige erhvervsmagasiner fremhæves det ofte som dén vigtigste tendens, når fokus glider over mod deres størrelse og formodede købekraft, og de mange muligheder for lukrative eksportfremstød.

Men middelklassen handler ikke kun om penge og forbrug, de repræsenterer en række grundlæggende og ofte paradoksale mentalitetsforandringer i det indiske samfund. De er børn af globaliseringen, men er ofte stærkt nationalistiske. De omfavner materialismen, men er spirituelt søgende. De bor i storbyen, men hænger fast i landsbyens provinsialisme. Og de kommer fra ydmyge kår, men hylder liberalismens budskab om frihed over lighed.

I det følgende stilles der skarpt på middelklassen: Hvem er de? Hvad ønsker de? Hvad er de rundet af? Og hvordan præger de nutidens politiske og kulturelle strømninger?

Den gode, gamle middelklasse

Kort før midnat den 15. august 1947 stillede Jawaharlal Nehru sig op på talerstolen i parlamentssalen i Delhi og holdt en af de mest ikoniske taler i Indiens historie:

"Long years ago we made a tryst with destiny. And now the time comes that we shall redeem our pledge... At the stroke of the midnight hour, while the world sleeps, India will awake to life and freedom. A moment comes, which comes but rarely in history, when we step out from the old to new, when an age ends, and when the soul of a nation, long suppressed, finds utterance".

Det var en smuk tale, en af de smukkeste, men desværre var der ikke mange, der forstod hvad han sagde. Det var nærmest ingen, der havde en radio, og endnu færre, der forstod engelsk, måske 5% befolkningen. I 1947 boede 90% af befolkningen på landet, og de fleste af dem kunne hverken læse eller skrive – og da slet ikke engelsk. Heller ikke godsejerne og de skriftkloge

brahminere i landdistrikterne havde et særligt behov for engelsk.

Nehrus tale var rettet mod storbyens engelsktalende middelklasse; embedsmænd i kolonimagtens sold, britisk uddannede jurister og forretningsfolk, der handlede med europæere. De boede overvejende i storbyerne Delhi, Calcutta, Bombay og Madras og var gennemført angliserede. Det var dem, der i sin tid grundlagde Kongresbevægelsen og blev toneangivende i den indiske frihedsbevægelse og dem, der nu satte deres præg på den ny indiske nation. De sikrede en fortsættelse af den koloniale orden, bare uden briterne. De ønskede at bibeholde deres centrale placering i samfundet, og det gav en vis stabilitet i de kaotiske år efter 1947. Både den administrative struktur og juridiske system forblev intakt, og de væbnede styrker levede i særdeleshed videre i deres egne kulturelle tidslomme. Stadig i dag spiller de 'Auld lang syne' på kasernen i den nordindiske by Dehra Dun, når den øverstkommanderende ridder bort fra paradepladsen efter endt inspektion. Og hos Rajputana Rifles gør officererne honnør til et portræt af regimentets britiske stifter, general Outram, når de træder ind i messen.

Også dengang, i slutningen af 1940'erne var middelklassen en broget størrelse. De bestod af offentligt ansatte, læger, jurister, ingeniører, entreprenører, købmænd, journalister, skolelærere og mellemstore bønder. Over dem sad en lille eksklusiv kreds af industrialister og kapitalister, de største zamindarer og de gamle maharajaer. Under middelklassen lå det store folkedyb af bønder, løsarbejdere, faglærte håndværkere, postarbejdere, politifolk, soldater og andre offentlig ansatte på nederste trin, mindst 90% af befolkningen. Fælles for middelklassen var, at de stort set alle kom fra de højere kaster, næsten alle talte engelsk og mange havde et vist mål af boglig uddannelse. De mest privilegerede havde en akademisk grad fra England. Men vigtigst var måske en fælles idealisme i forhold til det nationale projekt, der lagde låg på den værste

selvberigelse, i hvert fald i starten.[\[2\]](#)

I 1960'erne begyndte middelklassen at ændre karakter. De såkaldte bøffelkapitalister, som var blevet rige på den grønne revolution, tilhørte den første generation af hvide tigere, der søgte at mænge sig med den etablerede middelklasse. Men de var ikke i samme grad rundet af Nehru og Gandhis vidtløftige ideologi og puritanisme. De skiltede uden blusel med deres penge og status, mens den gamle, angliserede middelklasse så til med rædsel, og savnede de gode gamle dage under Nehru. Udviklingen fortsatte op gennem 1970'erne, og med vedtagelse Mandal-komiteens anbefalinger i 1990 begyndte lavkasterne at æde sig ind på højkasterne sidste bastion, den offentlige forvaltning (se kapitel: *Kastekrigere > Mandal-komiteen*).[\[3\]](#)

[\[1\]](#) Aravind Adiga: *The White Tiger*, s. 176.

[\[2\]](#) Pavan Varma: *The Great Indian Middle Class*, s. 26-29.

[\[3\]](#) Pavan Varma: *The Great Indian Middle Class*, s. 101.